

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Prištine, 22 Mart 2013
Nr. Ref.: RK400/13

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Başvuru No: KI103/12

Başvurucu

“Integral” Sh. p. k.

**Kosova Yüksek Mahkemesi Özel Dairesi'nin ASC-11-0056-A0001 sayı ve 7
Haziran 2012 tarihli kararı hakkında anayasal denetim başvurusu**

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Mahkeme Heyeti:

Enver Hasani, Başkan
Ivan Čukalović, Başkanvekili
Robert Carolan, Üye
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Kadri Kryeziu, Üye
Arta Rama-Hajrizi

Başvurucu:

1. Başvurucu, Şirket Müdürü Agim Aliu tarafından temsil edilen Prištine merkezli Integral özel şirkettir.

İtiraz Edilen Karar

2. İtiraz edilen karar, başvurucuya 5 Temmuz 2012 tarihinde teslim edilen ASC-11-0056-A0001 sayılı ve 7 Haziran 2012 tarihli Kosova Yüksek Mahkemesi Özel Dairesi (bundan sonra: Özel Daire)'nin Kosova Emanet Ajansı'na ilişkin kararıdır.

Başvurunun Konusu

3. Başvurucu, Özel Daire'nin itiraz konusu kararıyla Anayasa'nın 46. maddesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (bundan sonra: AİHS) 1. Ek Protokolünün 1. maddesiyle güvence altına alınan mülkiyet haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.
4. Başvurucu Anayasa Mahkemesi'nden Özel Daire kararını bozup davanın yeniden görüşülmesi için dosyanın iadesini talep etmiştir.

İlgili Hukuk

5. Başvuru Kosova Anayasası (bundan sonra: Anayasa)'nın 113.7 fıkrasına, 03/L-121 sayılı Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa (bundan sonra: Yasa)'nın 46, 47, 48 ve 49. maddeleri ve Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (bundan sonra: İçtüzük) 56.2 kuralına dayandırılmıştır.

Başvuru Süreci

6. Başvurucu 19 Ekim 2012 tarihinde Kosova Anayasa Mahkemesi (bundan sonra: Mahkeme)'ne başvurmuştur.
7. Mahkeme Başkanı 13 Ekim 2012 tarihinde Üye Arta Rama-Hajrizi'yi raportör yargıç olarak görevlendirmiş ve aynı tarihte KSH.103/12 sayılı kararla üyeler Almiro Rodrigues (başkan), Kadri Kryeziu ve Enver Hasani'den oluşan Ön İnceleme Heyeti'ni belirlemiştir.
8. Ön İnceleme Heyeti 13 Mart 2013 tarihinde Raportör Yargıç'ın raporunu inceledikten sonra Mahkeme Heyeti'ne başvurunun kabul edilmezliğine ilişkin öneri sunmuştur.

Olguların Özeti

9. Başvurucu 7 Eylül 2006 tarihinde Kosova Emanet Ajansı (bundan sonra: KEA) ve Kosova Özelleştirme Ajansı (bundan sonra KÖA) hakkında Özel Daire'de dava açmıştır. Dava başvurusunda Priştine UÇK no:2 (eski JNA ve daha geç dönemlerde Kral Milutin) adresindeki 814,00 m²'lik dükkanın mülkiyet hakkının doğrulanmasını talep etmiştir. Başvurucu dava dilekçesini Belgrat merkezli Investbank A.Ş. (iflas sürecinde) ile akdettiği bir alım satım sözleşmesine dayandırmıştır. Alım satım sözleşmesi Belgrat Birinci Belediye Mahkemesi'nde 900/61 sayılı ile 19 Nisan 2006 tarihinde onaylatılmıştır.

10. KEA 15 Mart 2007 tarihinde başvurucunun dava dilekçesine cevaben ihtilafli mülkün Bankos adıyla bilinen ve merkezi Priştine’de bulunan Kosova Bankası’na ait olduğunu ve bu bankanın Kosova Bankası A.Ş. (bundan sonra: Banka)’nın bir parçası olduğunu belirtmiştir. KEA inceleme yaptığını ve Banka’nın Kamu Şirketi tarafından kurulduğunu ve de varlıklarının kamu malı olduğunun tespit edildiğini belirtmiştir.
11. Yargılama Heyeti 13 Nisan 2011 tarihinde çıkardığı SCC-06-0394 sayılı kararlar başvurucunun dava dilekçesini temelden yoksun bularak reddetmiştir.
12. Yargılama Heyeti karar gerekçesinde: *Davacının (başvurucu) tüzel kişiliğe ilişkin delillere sahip olmadığından mülkiyet davası Investbank ile Bankkos arasında sürdüğü mahkemece tespit edilmiş olup bu dosyada konuya ilişkin tespit bulunmamaktadır. Davacı tarafından beyan edilen mülkiyet senedinin dava için geçerli gerekçe oluşturmayacağıın neden olmuştur*” şeklinde belirtilmiştir.
13. Başvurucu, çekişmeli yargı usulü hükümlerinin ihlali, olguların yanlış ve eksik tespiti ve maddi hukukun yanlış uygulandığı gerekçesiyle 23 Mayıs 2011 tarihinde Özel Daire Yargılama Heyeti’nin kararına itiraz etmiştir.
14. Özel Daire İtiraz Heyeti 7 Haziran 2012 tarihinde ASC-11-0056-10001 sayılı kararı çıkartarak başvurucunun itirazını temelden yoksun olarak reddetmiş ve Özel Daire Yargılama Heyeti’nin 13 Nisan 2011 tarih ve SCC-06-0394 sayılı kararını onamıştır.
15. Özel Daire İtiraz Heyeti’nin karar gerekçesinde: *ÖDİH Yargılama Heyeti kararında davacının mülkiyet senedine ilişkin herhangi bir delile sahip olmadığı yönünde yeterince açık gerekçe bildirmiştir*” ifadesine yer vermiştir.
16. İtiraz Heyeti Yargılama Heyeti’nin görüşünü şu şekilde doğrulamıştır: *davacının malik olduğu mülkün mülkiyet senedi vasıtasıyla mülkiyet hakkının devri meşru şekilde yapılmamıştır. İtiraz Heyeti, ihtilaf konusu varlıkları “kamusal mallar” olduğunu da doğrulamıştır.*
17. Bundan başka Özel Daire İtiraz Heyeti şunu belirtmiştir: *İhtilafli mülkün mülkiyet devri Belgrat’ta akdedilmiş bir sözleşme ile gerçekleşmiş, fakat bu sözleşme Kosova’ya yürürlükteki mevzuata göre yasal koşulları yerine getirmemiştir. Bu nedenle bu sözleşme Kosova’daki mevzuata göre hukuki bir işlem sayılmaz ve davacının satın alınmış mallar üzerindeki mülkiyet hakkı devri kaydının engelsiz yapılabilmesi için mülkiyet senedi niteliğinde değildir.*
18. Özel Daire İtiraz Heyeti, başvurucunun satın aldığı varlıkların Priştine’de bulunup bunların alım satımına ilişkin sözleşmenin ise Belgrat’ta onaylatılmış olduğundan yasal etkisi olmadığını tespit etmiştir.
19. Özel Daire İtiraz Heyeti son olarak şunu tespit etmiştir: *Bu hukuki işlem ...kamu mülkiyetindeki taşınmazların özel mülkiyete devrini engelleyen bir hüküm olan Mülklerin Devri Yasası’nın 4. maddesine de aykırıdır.*

Başvurucunun İddiaları

20. Başvurucu Anayasa Mahkemesi'ne yaptığı başvurusunda Özel Daire'nin "haksız yere davacının mülkiyet senedine ilişkin bir delili" olmadığını belirterek Anayasa ile güvence altına alınmış insan haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Başvurucu "mali kurum olan banka kamusal şirket olarak değerlendirilemez" iddiasını ileri sürmüştür. Başvurucu "Invstbank Ltd. Şti.'nin İflas kanunu uyarınca varlıkların satışına ilişkin kararı sadece Kosova için değil, tüm Yugoslavya'da geçerlik olacak şekilde çıkardığını" tespit etmiştir. Başvurucu, alım satım sözleşmesinin dönemin yürürlükteki kanunlarına uygun şekilde Belgrat'taki yetkili mahkemede onaylattığı görüşündedir.
21. Sonuç olarak başvurucu "Integral Sh.p.k.'nin satın aldığı mülke ilişkin devri mülkiyet senedine itiraz yoluyla mülkiyet hakkını reddeden mahkeme veya diğer kurum iddialarının gayrimeşrudur ve Kosova Cumhuriyeti Anayasası'nın 22 ve 46. madde hükümleri ihlali oluşturduğunu" ileri sürmüştür.

Başvurunun Kabul Edilirliği

22. Başvurucunun başvurusu hakkında bir karara varmadan önce Mahkeme'nin öncelikle Anayasa'da belirtilen ve Yasa ile içtüzükte ayrıntılı bir şekilde açıklanan kabul edilirlilik koşullarının yerine getirilip getirilmediğini incelemesi gereklidir.
23. Mahkeme, başvurucunun Anayasa'nın 113.7 fıkrası ve Yasa'nın 47.2 fıkrasında öngörüldüğü şekilde tüm kanun yollarını tükettiğini tespit etmiştir.
24. Mahkeme başvurucunun başvurusunu 49. maddede belirtilen yasal süre içerisinde başvurduğunu da tespit etmiştir.
25. Mahkemenin, bu başvuruda İçtüzüğü'nün 36.2 fıkrasında belirtilen kabul edilirlilik koşullarının yerine getirilip getirilmediğini de incelemesi gerekir. Bu fıkra şöyledir:

Mahkeme, açıkça temelden yoksun başvuruları şu kanaatlere vardığında reddeder:

- a) Başvuru ilk görünüş ispatına göre gerekçelendirilmediği zaman;*
- b) Sunulan maddi unsurların herhangi bir şekilde Anayasa ihlali iddialarını gerekçelendirmediği zaman;*
- c) Mahkeme, başvurucunun Anayasa ile güvence altına alınmış anayasal haklarının ihlal edilmediğini tespit ettiği zaman;*
- d) Başvurucunun kendi iddiasını yeterli şekilde kanıtlayamadığı zaman.*

26. Anayasa'ya göre Mahkeme, hukuk mahkemelerinde alınan kararlar göz önünde bulundurulduğunda, dördüncü derece mahkemesi olmadığını vurgulamak ister. Hukuk mahkemelerinin rolü ve görevi usul ve maddi hukuka ilişkin kuralların yorumlanıp uygulanmasıdır (bkz. *mutatis mutandis*

Garcia Ruiz – İspanya [GC] 30544/96 davası AİHM 1999-I tarihli kararı 28. Maddesi).

27. Mahkeme, başvuruda sunulan olgulardan başvuru için önemli olacaklarını düşündüğü delilleri yargılamanın herhangi bir aşamasında sunmaya imkanı olduğunu tespit etmiştir. Başvurucunun dava dilekçesini reddeden ilk derece mahkemesi kararına ilişkin olgusal ve yasal gerekçe yanlış incelenmiştir. İtiraz aşamasına ilişkin kararda İtiraz Heyeti, Yargılama Heyeti tarafından belirtilen olgusal beyan ve yasal gerekçeyi, kendi tespitlerine aykırı olmadığı anlamında onamıştır. Netice itibariyle Özel Daire Yargılama Heyeti ve İtiraz Heyeti başvuru için bu itirazını dikkate alıp ciddi anlamda cevap vermişlerdir.
28. Mahkeme, adalet mahkemelerince olgu veya yasalara ilgili yanlışların incelenmesine ilişkin olarak sınırlı yetkiye sahip olduğunu ve adalet mahkemelerinin başvuru için dükkân mülkiyetine ilişkin bakış açılarını değiştiremeyeceğini vurgulamak ister (*bkz. Janter v. Slovakya, no 39050/97, § 32, AİHM'nin 4 Mart 2003 tarihli kararı*).
29. Netice itibariyle Özel Daire kararlarının başvuru için mülkiyet hakkına müdahale ettiklerini varsaysak bile kararlar hukuka ve gerçek sahiplerin haklarının korunmasına ilişkin kamusal dengeye dayandırılmıştır (*Cadek ve diğerleri v. Çek Cumhuriyeti, 21 Kasım 2012 tarihli AİHM kararının 51. paragrafı*).
30. Öyle ki İçtüzüğün 36.2 (c) bendi uyarınca Mahkeme başvuruyu temelden yoksun olarak reddeder.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasa Mahkemesi, Anayasa'nın 113.7 fıkrası ve İçtüzüğün 36.2 fıkrası uyarınca oybirliğiyle:

- I. Başvurunun kabul edilmez olarak reddine,
- II. Kararın taraflara bildirilmesine,
- III. Yasa'nın 20.4 fıkrası uyarınca taraflara bildirilip Resmi Gazete'de karar vermiştir.
- IV. İşbu karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Arta Rama-Hajrizi, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza